Ministerie van Buitenlandse Zaken

TER BESLISSING

Aan M, R
Van Bescherming persoonlijke levenssfeer
Via
Kopie aan
Afgestemd met

Datum
7 oktober 2026

Onze referentie
BZ2632626

Opgesteld door
Bescherming persoonlijke levenssfeer

Plandatum/Deadline Kamer
16 november 2026

Bijlage(n)
2

nota

Reactie van het kabinet op het advies van het IGH inzake klimaatverandering

Aanleiding

Conform toezegging van de minister van Klimaat en Groene Groei op 3 september 2025 (TZ202509-015) wordt de Kamer middels deze Kamerbrief en bijlage voorzien van een (juridische) analyse van het advies van het Internationaal Gerechtshof (IGH) van 23 juli 2025 inzake klimaatverandering en internationaal recht.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met, en ondertekening door M van, de Kamerbrief met bijlage over het advies van het IGH van 23 juli 2025 inzake klimaatverandering en internationaal recht en agendering van de Kamerbrief met bijlage in de Ambtelijke Commissie Klimaat en Energie (ACKE) en de Raad Fysieke Leefomgeving (RFL), alsook het voorleggen van de conclusies van de RFL aan de Ministerraad.

Kernpunten

- Het IGH heeft op 23 juli 2025 advies uitgebracht over de verplichtingen van staten ten aanzien van het beschermen van het klimaatsysteem en andere delen van het milieu tegen de nadelige gevolgen van antropogene broeikasgasemissies, alsmede de rechtsgevolgen die voorvloeien uit het schenden van deze verplichtingen.
- Het advies is niet juridisch bindend, maar vormt wel een gezaghebbende uitleg van het relevante internationaal recht in de context van klimaatverandering.
- KNL heeft aan zowel de schriftelijke als de mondelinge fase van de procedure deelgenomen. Het advies van het IGH is in lijn met de inbreng van KNL in de adviesprocedure.
- In de brief worden de belangrijkste punten uit het IGH-advies en de betekenis daarvan voor het KNL uiteengezet. De bijlage bevat een uitgebreide analyse waarbij de belangrijkste juridische aspecten van het advies worden weergegeven. Over het advies zijn ook al diverse vragen van de Kamer beantwoord.
- De Kamerbrief met bijlage zal door M worden ondertekend als verantwoordelijk minister voor procedures bij het IGH, mede namens de minister van Klimaat en Groene Groei, de minister van Infrastructuur en

Waterstaat en de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

- Uw voorganger is op 9 januari 2026 inhoudelijk akkoord gegaan met de reactie van het kabinet op het advies van het IGH inzake klimaatverandering en de verzending daarvan.
- Op 12 maart 2026 heeft u de Kamer geïnformeerd dat de Kamerbrief in het tweede kwartaal van dit jaar verwacht kon worden, vanwege de tijd die nodig was voor een gedegen inhoudelijke analyse en interdepartementale afstemming. Dit lag tevens aan het aantreden van het nieuwe kabinet, alsmede aan de uitspraak van de rechtbank in de klimaatzaak van Greenpeace t. de Nederlandse Staat van 28 januari 2026 over de bescherming van de inwoners van Bonaire. Vanwege deze factoren heeft de afstemming van de Kamerbrief meer tijd in beslag genomen dan voorzien.
- Afwachtende het besluit en vormgeving van hoger beroep werd interdepartementaal verzocht de Kamerbrief met analyse aan te houden. Nu daartoe is besloten kan de Kamerbrief met de reactie op het IGH advies worden verzonden naar de Kamer. Kwesties die raken aan de Bonaire zaak zijn verwerkt in de huidige versie.

Toelichting

- Het IGH is met de resolutie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) van 29 maart 2023 (77/276) gevraagd advies te geven over een tweetal rechtsvragen. Deze resolutie is zonder stemming, en dus met consensus, aangenomen.
- De twee rechtsvragen aan het IGH zien op (A) de verplichtingen van staten ten aanzien van het beschermen van het klimaatsysteem en andere onderdelen van het milieu tegen de nadelige gevolgen van antropogene broeikasgasemissies, en (B) de rechtsgevolgen die voorvloeien uit het schenden van deze verplichtingen.
- In het advies beantwoordt het IGH deze rechtsvragen, waarbij het geen nieuw recht creëert, maar reeds bestaande verplichtingen bevestigt.
- KNL heeft deelgenomen aan de adviesprocedure, verwelkomt het gezaghebbende advies van het IGH en onderschrijft de daarin gegeven uitleg van het internationaal recht. In algemene zin kan gezegd worden dat Nederlandse inbreng overeenkomt met de wijze waarop het IGH het internationaal recht in de context van klimaatverandering heeft uitgelegd.
- In de brief wordt kort ingegaan op de inhoud van het advies, alsook kort uiteengezet wat Nederland beleidsmatig onderneemt ter invulling van de internationaalrechtelijke verplichtingen ten aanzien van klimaatverandering. In de bijlage wordt uitgebreider uiteengezet wat het IGH heeft gesteld over de rechtsvragen en wat Nederland doet op deze gebieden. Daarbij wordt ingegaan op de verplichting tot het treffen van mitigatie- en adaptatiemaatregelen (op grond van klimaatrecht, gewoonterecht, milieurecht, mensenrechten en zeerecht), alsook de rechtsgevolgen die voorvloeien uit het schenden van deze verplichtingen.
- In de brief wordt ook ingegaan op de mogelijke gevolgen van het advies van het IGH. Ook wordt aangegeven dat het advies tot op heden veel aandacht heeft gekregen in internationaal en nationaal verband.
- Zo heeft de AVVN op 20 mei 2026 een resolutie aangenomen ter verwelkoming van het IGH advies (141 voorstemmen, 8 tegenstemmen en 28 onthoudingen). U bent hier op 22 mei middels bulletin over

geïnformeerd. KNL heeft op verzoek van Vanuatu deelgenomen aan de zogenaamde kopgroep die de resolutie heeft opgesteld en vormgegeven.

Datum
7 oktober 2026

Onze referentie
BZ2632626